

ETAPA 2A HERNANI TOLOSA

(19,3 km)

Oria Bailarako bidea

HERNANI

Ez da data ezagutzen baina uste da XIII. mendearen hasieran bazuela hiribildu titulua. Hirigunean, plazaren ondoan **San Juan Bautista eliza** aurkitzen da. XVI. mendearen erdialdekoa da eta eskualdeko zaharrenetakoa da. Aipagarria da XVIII. mende hasierako aurrealde barrokoa. Gurutze latindar oinplanoa eta nabe bakarra ditu. Aldare nagusian sagrarioa eta XVI. mendeko Pietate bat daude. Gaur egungo **Udaletxea** XIX. mende bukaerakoa da eta estilo eklektikoa du. Eraikuntza berregin zuten II. Gerra Karlistan, 1875. urte inguruan suntsitu egin baitzuten. Sei arku dituen aurrealdea eta hiribildutik irteteko duen pasabidea nabarmen dira. Hau lehenago herria babesten zuen ate nagusiaren oinordekoa da. Erdi Aroko harresitik arku zorrotzduen ate bat kontserbatzen da. **San Agustin komentuak** aurrealde erromaniko-gotiko interesgarria du, hau Hernaniko hasierako elizan zegoena da. Leokako ikuztegi eta iturri publikoak, estilo neoklasikodunak, tradizio handia dute.

URNIETA

San Migel elizak XVI. mendeko aurrealde gotikoa eta gargola bitxi batzuk ditu. **Santa Leocadia ermitak**, arkupe txiki batekin, aterpe funtzioa egin zezaken errege-bidetik zihozan bidaiarientzat. **Konseju Zahar**, udaletxea eraiki

baino lehenago kontzejua biltzen zen egoitza da. Eraikinaren bereizgarriak, aurrealdeko balkoi luzea eta kanpoko eskailerak dira. Hirigunetik kanpo **Zaldundegi** eta **Posta** bezalako eraikin interesgarriak kokatzen dira. Hauek errege-bideak izan duen garrantziaren lekuko dira.

ANDOAIN

Burdin Aroko gastero baten erretoak eta beste lekukotasun batzuk, historiaurreko artzain komunitateak egon zirela egiaztatzen dute. 1614. urtean hiribildu titulua erosi zuen. **Tourseko San Martin eliza** 1759. urtean hasi zuten eraikitzen. Estilo barrokoa, arkupe perimetrala, gurutze latindar oinplanoa eta gurutze-gangak ditu. Oria eta Leitzaran ibaiak elkartzen diren lekuan **Santa Kurtz baseliza** dago. Aldarean Kristo gotiko bat da nagusi. Hirigune historikoan **Urigain jauregia**, **Berrozpe dorretxea**, gaur egun komentua dena eta **Izturitzagatorrea** daude, azken hau XVI. mendeko eraikuntza zoragarria da. Muino batean, XVI. mendeko Jasokundeko Andre Mariaren eliza inguruan Aduana herri txikia kokatzen da. Oria ibaira jaisten, bide ertzean **Santa Gurutze ermita** kokatzen da.

BILLABONA

Herria XIV. mende hasieran sortu zen errege-bidea indartzeko baina 1615. urtera arte ez zuen hiribildu titulurik eduki.

Billabonako eliza, Bihotz Sakratuaren izenpean egin zuten eta nahiko berria da, XX. mende hasieran eraiki baitzuten. Oria ibai gainean dagoen **Zubimusu zubia** herriaren sorreran ezinbestekoa izan zen, errege-bidea Gaztela eta kostaldeko bideekin lotzen zuen lekua baitzen.

AMASA

Bailarako leku altu batean kokatzen da. Erdi Arotik dago informazioa Amasari buruz eta 1919. urtetik Billabonara lotuta egon da. **Tourseko San Martin eliza**, Amasan. XVI eta XVII. mendeetan eraiki zen. Nabe bakarra zuen hasieran. Orain, gurutze latindar oinplanoa eta estilo gotikoa duten bi leiho polit ditu absidean. Hortik gertu Gurutze Santuaren ermita dago.

ANOETA

1615. urtetik hiribildua da. XVI. mendekoa den eta XVII eta XVIII. mendeetan eraberritua izan zen **San Juan Bautista eliza** aipagarria da.

Santa Leocadia Ermita (Urnieta)

Tourseko San Martin Eliza (Amasa)

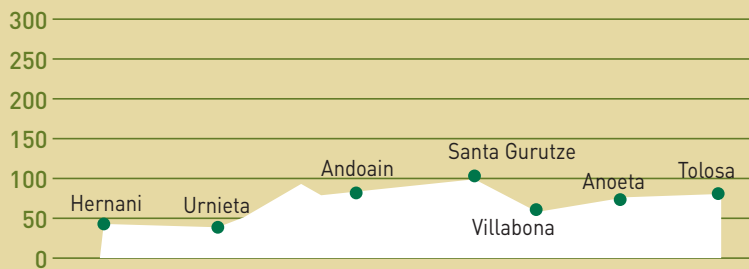
Leokako Ikuztegia (Hernani)

Tourseko San Martin Eliza (Andoain)

Andoainen, sorginen zubiak
Leitzarar ibaiaren gurutzatzen du.

BTT Txirrindulariak

Etapa guztia bizikletentzako bideragarria da.

(km 26,2)

(km 45,5)

(km 0) Hernani

Hirigune historikoa atzean utziko dugu udaletzeko arku zeharkatu eta Santa Krutz gurutzokira abiatuko gara. Trenbide azpitik pasako gara Portu auzora iristeko. Hau lehenago, ibaiko portua zen. Ubidearen beste aldera pasatu bezain laster eskumatar biratuko gara. Bertan bi baserriren artetik pasatuko gara eta ondoren bariantearen azpitik. Trenbidearen ezker aldetik Igarategi industrialdera iritsi arte jarraituko dugu. Hemendik Urnieta hirigunera sartuko gara.

(km 2,7) Urnieta

Ibilbidea zuzen jarraitzen du Erratzuneko industrialdetik. Bertatik, pasealeku batetik irtengo gara ondoren Xoxokara dioan bidea Irurainen hartzeko. Eskumatar biratu eta berehala ezkerretara desbideratuko gara. Hemendik Leizotz industrialderaino jaitsiko gara. Industrialdea zeharkatu eta azken eraikuntzak pasatu eta gero ezkerretara hartuko dugu Plazaolako lehengo trenaren ibilbidera iritsi arte. Hemendik jarraituko dugu Andoain hirigunera iritsi arte. Gero udaletxea eta Tourseko San Martik elizara iritsi arte ibiliko gara.

(km 7,0) Andoain

Andoain zeharkatu eta Leitzarar ibai gurutzatu eta gero, Oria ibaiaren bokalea baino metro batzuk lehenago, Santa Krutz ermitara iritsiko gara. Andoainetik, Izturizagatorrea dorrearen aurretik pasatuta irtengo gara. Berehala Oria ibai gurutzatu eta N-1 azpitik pasako gara GI-3610 errepidetik Billabonara jarraitzeko. Kilometro bat baino gutxiago eskumatar egingo dugu Adunara eramaten duen bidea hartuz. Herri-bide batetik Apakintza eta Artolaenea baserrien ondotik pasatuko gara. Aurrerago Galarraga baserri iritsiko gara, hemen Adunaren hirigunera joateko desbideraketa eskumatar utziko dugu. GI-3021 errepidea ikusi arte jaitsi eta ezkerretara zuzenduko gara Oria ibai gainean dagoen zubia gurutzatzeko. Horrela Billabonara iritsiko gara. Errotondan eskumatar biratuz eta trenbide azpitik herrian sartuko gara.

(km 12,4) Billabona

Zubiaurre kaletik jarraituko dugu eta Zubimusu zubitik Oria ibai zeharkatu bezain laster, ezkerretara joango gara Zizurkileko Ubera auzoan sartuz eta Zubiberri zubiraino joango gara. Hurrengo kilometroetan, ibilbidea trenbidearekiko paraleloa izango da, Oria ibaiko erriberako ortu eta zelaietatik. Trenbide pasagune baten ostean bi aldiz pasatuko gara trenbide azpitik Alkizara dioan, GI-3630 errepidera irten baino lehenago. San Juan kaleak Anoetako plazaraino eramango gaitu eta bertan Hernialdera igotzen den GI-3411 hartuko dugu. Hala ere, metro gutxi batzuetara ezkerretara dagoen desbideraketa bat hartuko dugu. Hemendik, trenbide azpitik gurutzatu eta gero GI-3650an agertuko gara. Eguneko azken zatiaren ibilbidea, Oria ibaiarekiko paraleloa den bide batetik doa. Hau jarraituta Tolosako Foruen Enparantzara iritsiko gara.

(km 19,3) Tolosa